
Sonun başlangıcı mı, başlangıcın sonu mu?

:date: 2015-06-09 13:32:04 +0300

Seçimlerden önce bir siyaset yazısı yazmak istedim. Birkaç tanesine başladım ama zaman darlığından bitirmeye imkan olmadı. Seçimlerden sonra konuşmak daha kolay. Zaten tahminlerimde de yanıldım. Zarın kaç geleceği belirsizken hesap yapmanın sıkıntısı şimdi yok, zarı attıktan sonra ne yapacağın aşağı yukarı belli.

İlk söylenmesi gereken bir başarısızlık olduğunun tesbiti herhalde. AK Parti oy kaybetti ve buna *pusulalar karıştı*, *bazı sandıklarda hile yapıldı* cinsinden bahaneler bulmanın faydadan çok zararı olur. Seçmene küsmenin, *nankörler* demenin de, oy kaybettiren üslubun devamı olacağını görebiliriz.

Gördüğüm kadarıyla bu seçimin böyle sonuçlanmasının birinci sebebi gerilimin fazla yükselmesi. Siyasette gerilim karşınızda muadil bir düşman olduğunda işe yarıyor ancak *The Cemaat* gibi cismi gölgeden ibaret bir takım mihraklara topyekûn savaş işe yaramıyor. Ateşe suyla, gölgeye ışıkla müdahale etmek yerine, gölgeye de, ateşe de sopayla yaklaşınca, ateş harlanıyor ve gölgeye de bir şey olmuyor. Bir zamanlar orduya/laiklere karşı işe yarayan üslup, hükümetin/Erdoğan'ın karşısındaki düşman o kadar da güçlü olmayınca, aleyhine çalışmaya başladı.

İkinci mesele iktidarın bir yan ürünü olan menfaat adamlarının partide fazlasıyla söz sahibi olması. Yolsuzluklar *The Cemaat* veya sair mahfillerin sırf pastadan pay almadıkları için istismar ettikleri bir konu olabilir, onların bu konuda söz söylemesi terbiyesizliğin nihai haddi de olabilir, velakin bu partiye oy veren %40'ın büyük kesiminin ortalıkta gezen ve tek dertleri keselerini doldurmak olan bir takım *eğemenler* konusunda sarıh açıklamalara ihtiyacı var. Erdoğan'ın kitabında *adamlarını yedirmemek* gibi bir kuralı olabilir ama bulunduğu mevkii istismar edenlerin *adamı* olmadığını, en sert şekilde cezalandırılacaklarını görmeye ihtiyacımız var.

Üçüncü konu da Kürt oylarının artık kendi mecrasına akması. AKP bir Kürt partisi değil. Zamanında ANAP'ın *dört eğilimin partisi* olup, sonra her eğilim kendi partisine gidince dımdızlak kalması gibi; AK Parti de Kürtlerin *ikinci adresi* olmaya devam etse de, HDP karşısındaki alternatifi olmaktan uzaklaştı. Bu vakıayı da *kendi kaldığı* sürece değiştiremez. Ben nasıl ki Türk olarak Kürt partisine oy vermeyi aklımın ucundan geçirmediysem, Kürtlerin ekseriyetinin de artık Türk partilerine oy vermeyeceğini kabul etmek icap ediyor. Din kardeşliğinin hakkını yerine getirmek ayrı, ancak Kürtlerin de artık İngilizler, Almanlar veya Araplar kategorisinden *bir ulus* gibi görülmek istedikleri belli. Hatırlayalım: HDP'nin bu seçimdeki en önemli söylem değişikliği, bağımsızlık taleplerinden vazgeçtiğini açıklamasıydı. Demek ki bundan önceki seçimlerde AK Parti'ye oy veren Kürtler, Türkiye içinde kalmak isteyen ama Kürt kimliklerini de gururla muhafaza etmek isteyen insanlardı.

Bu da gerçekte bir sorun değil. Beş-on-yirmi yıl içinde yapılması muhtemel bir *bağımsızlık referandumunun* veya Kürtlerin *uluslaşma sürecinin* bir tezahürü. Kemalist politikalar neticesinde *modern muhafazakar* bir AKP'yi doğurduğu gibi, AK Parti'nin Kürt politikaları da bağımsızlık istemeyen ancak

---

kimliğinden de utanmayan ve bunu siyasi olarak önemli bir kriter gören bir kesim oluşturdu. AK Parti bir neticesi olduğu Kemalizm'e ne kadar *ihanet* ettiyse, Kürtler de hayatlarını kolaylaştıran AKP'ye o kadar *ihanet* etmiş sayılır. *Yolu olmayan yere havaalanı götürdük* diskuru, *Atatürk bize Cumhuriyeti verdi* diskurundan pek farklı değil.

Bu da tabii bir politika değişikliği getirecektir. AKP çözüm sürecinin bundan sonraki safhalarını *hem Kürtlerin, hem Türklerin temsilcisi* olarak değil, *Türklerin en geniş siyasi temsilcisi* sıfatıyla götürecektir. Bu da her şeyin bugünkünden öte pazarlığa tabi olması demek.

Peki, şimdi ne olur? Şahsen AK Parti'nin bir süre muhalefete dönmesinin, hem bariz kafa karışıklığını, hem de menfaatperest zevzekleri azaltacağını düşünüyorum. AK Parti kendi ürettiği toplumun on sene öncekinden farklı olduğunu, askerinin bulunmadığı, Kemalizm'in esamisinin okunmadığı yerde söylemlerini yenilemesi gerektiğini biliyor olmalı. İnsanlar devamlı bir harp halinde, yedi düvele karşı savaş halinde bir toplum istemiyor. Korkuyla oy vermek istemiyor. (Doğru bile olsa) *biz olmazsak batarsınız* duymak istemiyor. Hayallerine ve hikayelerine sadık kalmakla beraber, bir siyasi partinin olabileceği şeylerin sınırını az çok biliyor ve ondan da bu sınırlardaki işini hakkıyla yapmasını istiyor.

İktidarı bırakmanın tabii ki riskleri var. Türkiye için riskleri malum. Kemal Kılıçdaroğlu'nun Başbakan olduğu bir memleketin nasıl yürüyeceğini az çok tahmin ediyoruz. Parti açısından riskleri ise, bu 13 yılda ayağına bastığı kimler varsa, en şiddetli şekilde intikam almaya çalışmaları olacaktır. Cemaatin-den Doğan'ına, İsrail'inden Amerika'sına canhıraş bir gayretle saldırabilir, her tür şer odağı Erdoğan'ı da indirmek için ellerinden geleni artlarına koymazlar. Ancak bu rövanşizmin büyük ölçüde Cumhurbaşkanına takılacağını, en kötü ihtimalle Erdoğan makamını bırakıp, partinin başına dönse bile seçimlerde Anayasal çoğunluğu elde edebileceğini tahmin ediyorum. 97 senesinden gelen serencama baktığımızda pek de korkulacak bir durum yok.

İkincisi barajın olmadığı dar bölgeli sisteme geçerek erken seçime gitmek olabilir. Dar bölge sisteminde, belli bir bölgedeki, diyelim 100.000 kişilik bir seçmen grubunun en fazla oy verdiği aday seçiliyor. Partiler bu dar bölgelerde birer aday gösteriyorlar. Bu şimdiki *baraj* sistemine nazaran hem ufak partilerin temsil edilmesini sağladığı için daha adil, hem de genele hitap eden partinin çoğunluk kazanmasını sağladığı için daha istikrarlı. Buna bir de *İtalyan sistemi*, hükümeti %40'ın üzerinde oy alan partinin tek başına kurması gibi bir kuralı eklerseniz, *temsil mi, istikrar mı* sorusuna *hem temsil, hem istikrar* cevabını vermek mümkün olur.

Böyle bir değişikliğin MHP'ye de hoş geleceğini tahmin ediyorum. Kendilerinin meclise girmesine sevinmek yerine, PKK'nın da aynı mecliste yakın bir sandalyeyle temsil edileceğini görmeye üzülmüyorlar. Muhtemelen devlet akli da, Kürtlerin bundan sonra temelde kimlik siyaseti yapacaklarını görüp, bunun hükümetleri en az seviyede etkilemesi için düşünceler geliştiriyordur. Seçim sisteminin değiştirmek için MHP'yle kısa süreli bir ittifak mümkün olabilir. MHP *simülasyonlarında* kazançlı çıkacağını görürse, ki muhtemelen öyle, seçimlerin yenilemenin de bir faydası olur.

Üçüncü ihtimal normal bir koalisyon ama AK Parti için zannımca en riskli tercih bu. Kiminle ortaklık

---

ettiğine göre bu seçimin *sonun başlangıcı* olma ihtimalini hızlandıracak, onu *eyyamcı* bir parti haline getirecek, eski DYP gibi, ANAP gibi bir yere taşıyacak ihtimal bu. Koalisyonlar en sorumsuz, rüşvet ve iltimasa en çok kapı açan, Türkiye’deki hiçbir örneği iyi hatırlanmayan idare-i maslahatçı menfaat birlikleri. Sırf İtalyan sistemi veya Başkanlık sistemi gibi, *bir daha koalisyonu yol açmayacak* şartları getirmek için kısa süreliğine denenebilir ama uzun dönemli bir koalisyonu girerse partinin güvercinler/şahinler gibi orta yerinden bölünme ihtimali de var.

Kısacası bir misyon partisiyse, misyonunu iyi belirlemesi ve gözden geçirmesi gerek. Yaşlanıyor olduğumuzu kabul etmek istemesek de, dünün dünde kaldığını, insanların yeni şeyler duymak istediğini anlaması, kendi başarısının yarattığı ortama uyum sağlamaktaki yeteneğinin bu seçimleri sonun başlangıcı veya başlangıcın sonu olarak kayda geçireceğini görmesi. İhtarı ben böyle anladım.